

SŁOWO WSTĘPNE

Postać Karola Szymanowskiego, artysty uznanego za najwybitniejszego po Fryderyku Chopinie polskiego kompozytora, autora udanych prób literackich czy wreszcie niezwykłego człowieka, obdarzonego niezaprzeczalnym urokiem osobistym (takim pozostał we wspomnieniach rodziny i przyjaciół), ciągle jeszcze kryje w sobie wiele tajemnic. Twórczość mistrza z Atmy doczekała się co prawda wielu fachowych opracowań pióra znakomitych muzykologów, jego utwory coraz częściej pojawiają się na światowych estradach, powstały także liczne utwory literackie poświęcone autorowi *Harnasiów*, jednak różnorodne aspekty życia oraz spuścizny (nie tylko muzycznej) Karola Szymanowskiego ciągle czekają na odkrycie i opracowanie. Okazją do podjęcia na nowo dyskusji nad biografią i twórczością autora *Słopiewni* stała się przypadająca na 2012 rok 130. rocznica urodzin i 75. śmierci kompozytora. Z niewielkim opóźnieniem, w kwietniu 2013 roku z inicjatywy młodych badaczy Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, którzy zaprosili do współpracy uznanych mistrzów – profesorów, odbyła się w Krakowie konferencja poświęcona postaci Szymanowskiego, zainaugurowana koncertem jego muzyki w wykonaniu sopranistki Kingi Karskiej i skrzypaczki Moniki Makowskiej z towarzyszeniem wybitnego krakowskiego pianisty Sławomira Cierpika. Gościem honorowym konferencji był światowej sławy skrzypek i pedagog Antoni Cofalik. Odczytał on fragmenty swoich niepublikowanych dotąd wspomnień, związanych z osobistym wykonawstwem utworów Karola Szymanowskiego (*Mitów* oraz *I Koncertu skrzypcowego*), które to wspomnienia prezentujemy po raz pierwszy w niniejszym tomie, w części pierwszej,

poświęconej refleksji mistrzów. Wśród tekstów mistrzowskich nie mogło także zabraknąć artykułu profesora Wojciecha Ligęzy – opiekuna naukowego konferencji, wybitnego znawcy twórczości literackiej XX wieku, który przedstawił postać Szymanowskiego wyłaniającą się z poświęconych mu utworów literackich. Dopelnieniem części pierwszej jest jeden z rozdziałów powieści *Roman Maciejewski. Dwa życia jednego artysty* pióra znakomitego pisarza, Marka Sołtysika. Prezentowany fragment utworu Sołtysika dotyczy niezwykle dramatycznego momentu w życiu Romana Maciejewskiego (kompozytora, jednego z najlepszych studentów Karola Szymanowskiego) – wiadomości o gwałtownym pogorszeniu się stanu zdrowia przebywającego w klinice w Lozannie autora *Harnasiów* oraz podróży ucznia do uwielbianego umierającego nauczyciela...

Część drugą wypełniają teksty młodzieży zafascynowanej postacią Karola Szymanowskiego. Katarzyna Michałkiewicz w oryginalny sposób przedstawia „tatrzański” okres życia mistrza z Atmy, równie niebanalnie prezentuje się artykuł Anny Owsikowskiej, przedstawiający relacje Romana Palestra (kolejnego z uczniów, chociaż w tym wypadku z pewnością byłoby powiedzieć „ucznia duchowego” Karola Szymanowskiego) ze swoim mistrzem. Wart uwagi jest również tekst Kingi Karskiej – śpiewaczki – na temat relacji muzyka – słowo w pieśniach autora *Słopiewni*. Także tekst Matyldy Sielskiej, poruszający temat interpretacji tekstu i poszczególnych postaci *Króla Rogera*, wypada interesująco. Jako ostatni prezentujemy artykuł Moniki Makowskiej, poruszający temat postaci Karola Szymanowskiego jako artysty – Polaka i patrioty.

Jak wypadnie swoista konfrontacja tekstów pióra mistrzów z artykułami młodzieży zafascynowanej postacią Karola Szymanowskiego? Pytanie pozostawiam otwarte.

Monika Makowska

INTRODUCTION

The figure of Karol Szymanowski, a Polish composer considered the greatest after Frederic Chopin, a skilled writer, or, finally, an extraordinary man of undeniable personal charm (he was remembered as such by his family and friends) still holds many secrets. Although many eminent musicologists have already been studying his works, his music is more and more often played on the world's stages and there emerged numerous literary works devoted to him, different aspects of life and (not only musical) output of Szymanowski still await discovery and study. The occasion for a new discussion on life and work of the composer arose in 2012, the year which marks the 130th anniversary of his birth and the 75th anniversary of his death. With a slight delay, in April 2013 there was held a conference devoted to Szymanowski on the initiative of young scholars from the Faculty of Polish Studies, who invited the cooperation of acclaimed masters – their professors. The conference was inaugurated with a concert of Szymanowski's music by soprano Kinga Karska and violinist Monika Makowska accompanied by eminent Cracow pianist Sławomir Cierpik. The honorary guest was the world-famous violinist and teacher Antoni Cofalik who read excerpts from his previously unpublished memoirs concerning his own performances of Szymanowski's works (the *Mythes* and the *First Violin Concerto*), which appear for the first time in the present volume in the part 1, devoted to reflections of the masters. Among these texts there is also a valuable article by Professor Wojciech Ligęza, the conference supervisor and an eminent scholar in 20th century literature, who presented the figure of

Szymanowski in literary works devoted to his life and output. Part 1 is complemented with a chapter from the novel *Roman Maciejewski. Dwa życia jednego artysty* (Roman Maciejewski. Two lives of one artist) by the outstanding writer Marek Sołtysik. The chapter concerns extraordinarily dramatic moments in life of Maciejewski (a composer, one of the best students of Szymanowski) – news about sudden health deterioration of Szymanowski who stayed at a clinic in Lausanne and travel to the deathbed of the beloved teacher.

Part 2 consists of articles by young scholars fascinated with the figure of Karol Szymanowski. Katarzyna Michałkiewicz presents in an original way the „Tatra” period of the composer’s life. Equally remarkable is a text by Anna Owsikowska that depicts relations between Roman Palester (another student, or, to put it more exactly, a disciple of Szymanowski) and his mentor. It is followed by interesting paper by the singer Kinga Karska on correspondence of music and text in Szymanowski’s songs. Next we present Matylda Sielska’s article on the interpretation of the libretto and characters of *King Roger*, which is also worth noticing. The volume concludes with an essay by Monika Makowska, describing Szymanowski as an artist, a Pole and a patriot.

How will this specific confrontation between the texts by professors and young scholars’ articles work out? This question is left open.

Monika Makowska